

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens arbete för rättvisande och likvärdig betygssättning vid Vallnässkolan i Storumans kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Vallnässkolan i Storumans kommun avseende verksamhetens kvalitet inom huvudmannens arbete för rättvisande och likvärdig betygssättning. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska kvaliteten i huvudmannens styrning och ledning för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning så att elevernas betyg speglar deras kunskaper.

I granskningen ingår två områden med följande frågeställningar:

1. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?
2. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

Granskningen avgränsas till huvudmannens styrning och ledning för att främja en rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskolan. Rektorns arbete för en rättvisande och likvärdig betygssättning i relation till bland annat lärares arbete inom skolan bedöms inte i denna granskning. Lärares praktiska arbete med att planera och genomföra undervisningen samt kontinuerligt bedöma elevers prestationer, så att de vid tidpunkten för betygssättningen har underlag för en allsidig bedömning och rättvisande betygssättning, ingår inte heller i denna granskning.

Granskningen omfattar 30 huvudmän med utvalda grundskolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Detta beslut avser Vallnässkolan i Storumans kommun. Skolinspektionen har genomfört en intervju med skolenhetens rektor och en förstelärare samt en intervju med representanter för huvudmannen i form av skolchef och utvecklingsstrateg. Intervjuerna genomfördes via videolänk den 17 november 2021 av utredarna Ola Rydkvist och Fredrik Nellemo. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudman. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla huvudmän som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under våren 2022.

Fakta om verksamheten:

Vallnässkolan är en kommunal skolenhet belägen i Storumans kommun. Skolan som har cirka 250 elever i årskurserna 4–9 startade den 1 juni 2021 genom sammanslagning av 4–6-skolan Centralskolan och 7–9-skolan Röbroskolan. Skolan leds av en rektor. Skolan har valts ut utifrån att den statistiskt visar en bestående avvi-

kelse mellan resultaten på nationella prov i årskurs nio och elevernas slutbetyg. Beräkningen av genomsnittlig andel elever som fått ett högre slutbetyg än provbetyg är baserad på data över de senaste fem tillgängliga läsåren. Detta innebär data från läsåret 2018/19 och fem år bakåt.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. På varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet. Om huvudmannen bedöms uppfylla kvalitetskriterierna med låg kvalitet eller med viss kvalitet anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna med hög kvalitet begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

I granskningen ingår två områden. För varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet.

Huvudmannens uppföljning och analys gällande rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med viss kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Storumans kommun behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande delar:

- Huvudmannen behöver utveckla sin analys av betygsresultat till att också omfatta frågeställningar om vilken koppling betygsavvikelser eventuellt kan ha till skolors arbete med rättvisande och likvärdig betygssättning.
- Huvudmannen behöver fördjupa sin dialog med rektorn så att den även omfattar vad det i praktiken innebär att särskilt beakta resultat på nationella prov i betygssättningen.

Huvudmannens åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med låg kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Storumans kommun behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande del:

- Huvudmannen behöver initiera riktade långsiktiga åtgärder som bygger på en analys av betygssättningen på Vallnässkolan och en uppföljning av tidigare genomförda insatser.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast 2022-08-12 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2021:2323) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas huvudmannens arbete med uppföljning och analys i relation till rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskoleenheten.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med viss kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen har en dialog med rektorn om betyg och betygssättning, men att den sällan fokuserar på frågor om rättvisande och likvärdig betygssättning. Huvudmannen inhämtar underlag som möjliggör en analys av betygssättningen ur olika perspektiv. Dock visar granskningen att huvudmannen inte gör någon tydlig egen analys, utan till stor del bygger analysen

på den som gjorts på skolenheterna. Denna analys handlar sällan om rättvisande och likvärdig betygssättning, utan fokuserar främst på hur man ska kunna höja betygen i vissa ämnen. Vidare visar granskningen att huvudmannen gör vissa jämförelser av betygen mellan kommunens skolor och med riket som helhet men inte med andra kommuner.

Huvudmannen för dialog med rektorn men den berör sällan rättvisande och likvärdig betygssättning

Granskningen visar att huvudmannen har en dialog med rektorn om betyg och betygssättning. Denna dialog handlar dock sällan om frågor om rättvisande och likvärdig betygssättning. Varannan vecka träffar representanter för huvudmannen skolledarna på skolledningsmöten där frågor som rör betygssättning kan tas upp. Såväl rektorn som huvudmannens representanter uppger att de utöver de regelbundna mötena lätt kan kontakta varandra vid behov. Information om betyg och betygssättning förmedlas även i det systematiska kvalitetsarbetet. I intervju med representanter för huvudmannen framkommer att de brukar diskutera betygssättning med rektorerna i samband med arbetet med huvudmannarapporten där betyg och bedömning tas upp. Huvudmannens representanter uppger att de nu har fler avstämningar om betygssättning än tidigare, minst två gånger per läsår. Resultat kommuniceras även via en digital lärplattform i vilken huvudmannen kontinuerligt kan följa betyg och bedömningar. Rektorn är ny på sin tjänst och kan inte påminna sig att hen har haft samtal om betygssättning med huvudmannen, men huvudmannens representanter som har varit längre tid på sina poster anser att de och kommunens rektorer har en gemensam syn på betygssättning. I såväl det insända materialet som i intervjuerna framkommer emellertid att diskussionerna som förs kring betyg främst handlar om ämnen som har låga resultat och hur de ska kunna höjas, och sällan rör sig kring avvikelser mellan elevers kunskaper och deras betyg.

Såväl rektorn som huvudmannens representanter uppger att nyheter som förändringar i regelverk kring betygssättning vanligen presenteras för rektorerna i samband med de regelbundna skolledningsmötena. I intervju med representanter för huvudmannen framkommer att det främst är förvaltningens utvecklingsstrateg som bevakar regelförändringar. Vidare uppger huvudmannen att de varje termin inför betygssättningen skickar ut information till skolenheterna om rutiner där aktuellt regelverk kring betyg och bedömning är inkluderad.

Huvudmannens representanter uppger att de under de senaste åren, på grund av att de nationella proven ställts in, inte har diskuterat vikten av att särskilt beakta resultaten på dessa vid betygssättning. De uppger dock att de tidigare har diskuterat frågan och uppfattat att det finns lärare som anser att nationella prov tillmäts för stor vikt vid betygssättningen. Huvudmannens representanter har då påtalat att reglerna ska följas.

Huvudmannen inhämtar underlag som möjliggör en analys av betygssättningen

Granskningen visar att huvudmannen samlar in underlag som möjliggör en analys av betygssättningen ur olika perspektiv. Huvudmannens representanter uppger att de har tillgång till alla betyg i den digitala lärplattformen och inhämtar nationell statistik från Skolverket. En annan informationskälla för huvudmannen är det systematiska kvalitetsarbetet. Av det insända materialet framgår att Vallnässkolan¹ redovisar en samlad betygsbild per årskurs med genomsnittligt meritvärde; en jämförelsebild över genomsnittlig betygsfördelning uppdelad på kön; en sammanställning av genomsnittligt betyg för alla skolans elever uppdelad på kön samt tabeller över andelen elever som uppnår behörighet till olika sorters gymnasieprogram, även de uppdelade per kön. I rapporten finns också rektorns analys av resultaten samt en punktlista över förbättringsområden. I samband med arbetet med kvalitetsrapporten skickar huvudmannen ut frågor om bland annat resultat och betygssättning som kan användas som underlag för diskussion på skolenheterna. I intervjun med huvudmannens representanter framkommer att tanken är att detta dels ska få igång ett samtal på skolorna och dels ge huvudmannen möjlighet att styra vilka områden som ska analyseras. Eftersom frågorna betraktas som diskussionsunderlag och svaren på dem inte redovisas separat blir det svårt för huvudmannen att ta del av hela resultatet av diskussionerna. Såväl rektorn som huvudmannens representanter uppger att lärarna diskuterar och analyserar resultaten i ämneslag innan ämneslagens analyser sammanställs av rektorn till en samlad analys för hela skolan. Rektorns analys rapporteras till huvudmannen som sammanfogar alla rektorernas analyser till en samlad analys för hela kommunen. Dessa analyser görs inom flera områden, varav ett rör betyg och bedömning. Det framkommer inte i granskningen att huvudmannen samlar in något specifikt material om Vallnässkolan, utan det är samma material som efterfrågas från alla skolenheter. Även diskussionsfrågorna som huvudmannen skickar ut är samma till alla enheter.

Huvudmannen gör viss analys av det insamlade underlaget

Granskningen visar att huvudmannen utifrån det insamlade underlaget genomför viss analys som rör betygssättningen. Dock visar granskningen att analysen sällan handlar om rättvisande och likvärdig betygssättning, utan i stor uträkning fokuserar på hur man ska kunna höja betygen i vissa ämnen, främst matematik. Vidare visar granskningen att huvudmannen inte gör någon tydlig egen analys av underlaget, utan till stor del bygger den på de analyser som gjorts på skolenheterna. Huvudmannens representanter uppger att de analyserar betygen ur flera perspektiv. Dock är det i såväl det insända materialet som under intervjun främst skillnader mellan pojkars och flickors betyg som tas upp. Huvudmannens representanter menar att den skillnaden till stor del beror på att pojkarna, på grund av sociokulturella

¹ Skolan hette fortfarande Röbroskolan när materialet sammanställdes, men benämns i granskningen genomgående som Vallnässkolan för tydlighets skull.

faktorer och traditioner, kan sakna motivation att satsa på de högre betygen. Denna förklaring uppger sig huvudmannen ha fått bekräftad i samtal med elever. Liknande tankar om bristande motivation som en orsak till pojkarnas lägre betyg förs fram i intervju med rektorn. Det framgår inte av granskningen att huvudmannen har sökt förklaringar till skillnaderna mellan pojkars och flickors betyg som har med betygssättningen att göra. Däremot framkommer i intervju att huvudmannens representanter har noterat att viss skillnad i betygen mellan ämnen kan bero på att vissa lärare helt enkelt har gjort sina bedömningar på olika sätt. Något som har föranlett riktade utbildningsinsatser från huvudmannen.

Skillnaderna mellan resultat på nationella prov och betyg kan, enligt vad som framkommer i intervju med huvudmannens representanter, bero på att elever är dåligt förberedda på själva provsituationen men visar sina kunskaper vid andra tillfällen. Huvudmannen uppger också, som tidigare nämnts, att det finns lärare som anser det vara fel att de nationella proven ska tillmätas sådan vikt i bedömningen. Utöver detta framkommer det inte att huvudmannen har sökt förklaringar till avvikelserna mellan resultat på nationella prov och betyg som kan kopplas till rättvisande och likvärdig betygssättning. Huvudmannen har inte heller specifikt analyserat skillnader mellan ämnen med nationella prov och de där nationella prov saknas.

I intervju med huvudmannens representant framkommer att de har påbörjat en förändring av kvalitetsarbetet som är tänkt att möjliggöra djupare analys. Bland annat skickar huvudmannen nu ut frågor som kan diskuteras på skolorna. Både rektor och huvudmannen berättar att analysen först görs i av lärare i ämneslag, därefter av respektive rektor och slutligen av huvudmannen. I intervju med huvudmannen framkommer att analysen på huvudmannanivå i stor utsträckning bygger på rektorernas analyser. Detta framgår även av det inskickade materialet där rektorernas analyser sammanfattas i den samlade kvalitetsrapporten. Det finns ett avsnitt som är huvudmannens analys, men detta framstår i första hand som en sammanfattning där man konstaterar vissa fakta, som att det finns stora skillnader på flickors och pojkars betyg, utan att närmare gå in på vad skillnaderna beror på.

Huvudmannen jämför betyg mellan skolor inom organisationen och med riksnivån

Granskningen visar att huvudmannen gör vissa jämförelser av betygen mellan kommunens skolor och med riket som helhet, men inte med andra kommuner. I intervju med huvudmannens representanter framkommer att de jämför resultat mellan kommunens två skolenheter med årskurs 7–9. I dessa jämförelser har huvudmannen ibland berört frågor om rättvis och likvärdig betygssättning, bland annat genom att se över andelen behöriga lärare på respektive skolenhet. Huvudmannen anger att de utöver detta följer upp hur det går för eleverna på gymnasiet. Rektorn uppger att skolorna i samband med sambedömning av nationella prov skriver en rapport som huvudmannen tar del av. Både i intervju med representanter för huvudmannen och med rektorn framkommer även att huvudmannen jämför skolornas resultat med riket och att de har möjliggjort för rektorer att delta i ett regionalt

nätverk där jämförelser kan göras. Huvudmannen gör dock inga egna jämförelser utanför kommunen, utöver de med riket.

Huvudmannens representanter uppger i intervjun att analyser och jämförelser är kopplade till skolornas regelverk, men att det utöver det inte görs någon koppling till forskning eller beprövad erfarenhet i analys- eller jämförelsearbetet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Huvudmannen behöver utveckla sin analys av betygsresultat till att också omfatta frågeställningar om vilken koppling betygsavvikelser eventuellt kan ha till skolors arbete med rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen har påbörjat ett analysarbete av skolenheternas betygsresultat utifrån det underlag som inhämtas, företrädesvis på en övergripande nivå. Vidare har det framkommit att huvudmannen gör jämförelser av betygsresultaten mellan skolenheter inom den egna organisationen och med riket, men att det inte sker någon fördjupad analys av i vilken utsträckning avvikelser i betyg kan relateras till likvärdig och rättvisande betygssättning. Granskningen visar också att de analyser som huvudmannen gör i stor utsträckning bygger på analyser som har gjorts på enhetsnivå.

Skolinspektionen rekommenderar att huvudmannen utvecklar sitt arbete med analys av betygssättning, förslagsvis genom att vinnlägga sig om att följa upp diskussionerna som relaterar till rättvisande och likvärdig betygssättning i de mallar som redan har skapats. För att ytterligare utveckla analysarbetet kan huvudmannen även uppmärksamma ämnen som saknar nationella prov och se över hur betygsutvecklingen i dessa ämnen har sett ut över tid och jämföra med betygsutvecklingen för ämnen som har nationella prov. Huvudmannen kan också fördjupa analysen utifrån jämförelser mellan resultat på nationella prov och betyg, dels utifrån hur betygsutvecklingen sett ut i dessa ämnen under tiden som nationella prov har ställts in, dels hur betygen sedan ser ut när de nationella proven återupptas. Genom att ytterligare utveckla såväl sitt eget analysarbete som det på enhetsnivå kan huvudmannen även komma att upptäcka vilka eventuella utmaningar gällande rättvisande och likvärdig betygssättning som finns på respektive skolenhet.

- Huvudmannen behöver utveckla sin dialog med rektorn så att den även omfattar vad det i praktiken innebär att särskilt beakta resultat på nationella prov i betygssättningen.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen visserligen i sin dialog med skolenheten tagit upp att nationella prov särskilt ska beaktas men att de inte har

vidtagit några åtgärder för att se till att detta verkligen sker, trots signaler om att det saknas en samsyn bland lärarna.

Eftersom skolenheten under lång tid har haft avvikelser mellan elevernas resultat på de nationella proven och slutbetygen rekommenderar Skolinspektionen huvudmannen att i sin dialog med rektorer förtydliga vad det i praktiken innebär att särskilt beakta resultat på nationella prov i betygssättningen. Detta för att öka likvärdigheten i hur lärarna tolkar dessa bestämmelser i sin betygssättning.

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas hur huvudmannen, utifrån vad som framkommer i analysen, initierar och stödjer olika åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning. Vidare granskas om huvudmannen har en plan för hur arbetet långsiktigt kan bidra till att vidmakthålla förbättringar inom området.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med låg kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen har uppmärksammat ett behov av att skapa förutsättningar för rättvisande och likvärdig betygssättning och vidtagit vissa åtgärder. Dock saknas en plan för åtgärder på lång sikt och de åtgärder som hittills har gjorts följs inte upp på ett sätt som tydliggör vad som bör förändras.

Huvudmannen har uppmärksammat ett behov av åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning men saknar långsiktiga åtgärder

Granskningen visar att huvudmannen har uppmärksammat ett behov av att skapa förutsättningar för rättvisande och likvärdig betygssättning och vidtagit vissa åtgärder. Det framgår dock av granskningen att dessa åtgärder främst är av generell karaktär och att huvudmannen saknar en plan för åtgärder på lång sikt. Vidare visar granskningen att åtgärderna som hittills vidtagits inte har följts upp på ett sätt som tydliggör vad som bör förändras. I intervjuer med såväl rektorn som huvudmannens representanter framkommer att sambedömning av nationella prov mellan skolenheter är en åtgärd som har vidtagits för att stärka likvärdigheten. Det är inte helt klart varifrån initiativet kommer från början, men huvudmannen uppger att de har skapat en struktur för samarbetet i vilken det ingår att resultatet av sambedömningen rapporteras till huvudmannen, vilket bekräftas i intervjun med rektorn. Det framkommer dock i intervjuerna att skolorna inte sambedömer alla delar av proven för samtliga elever, utan att lärare från kommunens två skolenheter med

årskurs 7–9 möts och diskuterar fall där de upplever svårigheter att hitta rätt betygsnivå. Enligt rektorn sker samarbetet mellan skolenheterna främst kring de nationella proven. I övrigt begränsas sambedomning och diskussioner om bedömning och betygssättning till att hållas inom skolenheterna. Rektorn uppger att det finns en önskan om mer sambedomning mellan skolorna och även samarbete i ämnen med enbart en eller ingen behörig lärare på respektive skolenhet. I intervju med huvudmannens representanter framkommer att de även ser det förändrade kvalitetsarbetet där de skickar diskussionsfrågor som en åtgärd för att främja likvärdig betygssättning. Tanken är att frågorna ska rikta diskussionerna inom skolorna och möjliggöra jämförelser mellan enheterna.

En annan åtgärd för att främja likvärdig betygssättning som framkommer i intervju med huvudmannens representanter är att huvudmannen har handlett enskilda lärare vars bedömningar skiljt sig både från andra lärares och från bedömningskriterierna. Det har dock inte föranlett någon allmän utbildningsinsats från huvudmannen kring rättvisande och likvärdig betygssättning. Ytterligare en åtgärd är att huvudmannen har möjliggjort för skolenheterna att använda en digital översättnings-tjänst för elever med annat modersmål än svenska, främst i undervisning, men även i bedömningssituationer.

I intervju med huvudmannens representanter framkommer att de under åren när de nationella proven har varit inställda har informerat skolenheterna om möjligheten att använda sig av bedömningsstöd. Huvudmannen har dock inte följt upp i vilken utsträckning som dessa har använts. Bedömningsstöden har inte heller sambedomts eller rapporterats på samma sätt som de nationella proven, vilket har gjort jämförelser svåra och minskat möjligheten att kontrollera likvärdigheten.

Huvudmannens representanter uppger att de bara undantagsvis har upplevt press från vårdnadshavare kring betyg, men att de i förekommande fall har stöttat lärarna och bistått med utredning av att betygssättningen har varit korrekt. Det finns ingen nedskriven rutin för detta, men både huvudmannen och rektor uppger att kommunens korta kontaktvägar gör att de är trygga i förvisningen att hjälp finns om det behövs.

I intervjuer med såväl huvudmannens representanter som med rektorn framkommer att huvudmannen i liten utsträckning följer upp att de insatser som görs faktiskt bidrar till likvärdig betygssättning. Huvudmannens representanter uppger att de hittills främst har utvärderat sambedomningen och förändrat den vid behov. De uppger dock att de har inlett en förändring av kvalitetsarbetet i vilken det ingår att följa upp och utvärdera genomförda åtgärder för att för att kunna göra djupare och mer träffsäkra analyser. Huvudmannens representanter tror även att frågorna som skickas till skolenheterna kan bidra till reflektion kring de åtgärder som genomförs, vilket i sin tur kan göra att åtgärderna blir mer effektiva på sikt. Vidare uppger huvudmannens representanter att de gör vad de kan för att stötta den nytilträdde rektorn och ställer krav på att hen så snart som möjligt ska påbörja

rektorsutbildningen där skoljuridiken är en viktig del. I övrigt framkommer det inte i granskningen att det finns några planerade åtgärder för att säkra en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Huvudmannen behöver initiera riktade långsiktiga åtgärder som bygger på en analys av betygssättningen på Vallnässkolan och en uppföljning av tidigare genomförda insatser.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen har initierat eller möjliggjort åtgärder som viss sambedomning av nationella prov, handledning av enskilda lärare och ett förändrat kvalitetsarbete. Det är åtgärder som visserligen kan främja en rättvisande och likvärdig betygssättning, men som ännu inte bygger på en fördjupad analys av vilka utmaningar kring betygssättningspraktiken som eventuellt föreligger vid just Vallnässkolan. Som en följd därav har heller inga ytterligare riktade konkreta åtgärder formulerats eller planerats av huvudmannen.

Skolinspektionen rekommenderar att huvudmannen, utifrån en sådan fördjupande analys som föreslås under område 1, utvecklar behovsanpassade konkreta åtgärder för att på längre sikt säkerställa en rättvisande och likvärdig betygssättning på Vallnässkolan. Genom att identifiera behov och tillsätta åtgärder som är lämpliga i relation till de utmaningar kring rättvisande och likvärdig betygssättning som eventuellt föreligger vid Vallnässkolan skapar sig huvudmannen också bättre möjligheter att ge ett mer riktat och konkret stöd till rektorn. En första åtgärd skulle kunna vara att utöka sambedomningen mellan skolenheterna till att dels omfatta alla delar av de nationella proven för samtliga elever och dels även omfatta ämnen som saknar nationella prov. Detta för att ge en större likvärdighet i bedömningen och minska risken för lokala tolkningar av regler kring bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Ola Rydkvist

Föredragande

Signerat av: Ola Rydkvist

I handläggningen av ärendet har även utredare Fredrik Nellemo deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/forutsattningar-for-rattvisande-och-likvardiga-betyg2/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen 4 kap. 3 § - Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Skollagen 4 kap. 5 § - Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 § (och 4 §) ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Skollagen 4 kap. 7 § - Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Prop. 2009/10:165 s. 248

Rektorn och förskolechefen fattar alltid sina beslut om verksamheten inom de organisatoriska och ekonomiska ramar som huvudmannen beslutat om. Eftersom allt ytterst utgår från huvudmannens beslut kan huvudmannen emellertid aldrig avhända sig det övergripande ansvaret. Skollagens bestämmelser förutsätter således att huvudmannen anställer en rektor eller förskolechef som har kunskaper om skolans styrning och kan företräda huvudmannen på ett tillfredsställande sätt. Det delade ansvaret förutsätter en kontinuerlig dialog mellan huvudmannen och rektorn eller förskolechefen med uppföljning, utvärdering och rapportering av beslut.

Prop. 2009/10:165 s. 304

Syftet med allt kvalitetsarbete är att det ska leda till förbättringar. Det är därför ytterst angeläget att kunskapen om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs av åtgärder för förändring och förbättring

Prop. 2009/10:165 s. 306

Kvalitetsarbetet ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen, t.ex. betygsstatistik och resultat av nationella prov. Det finns därutöver skäl att anlägga särskilda huvudmannaperspektiv på verksamheten. Som exempel kan nämnas behovet av att analysera variationer mellan skolornas resultat och måluppfyllelse liksom likvärdigheten i skolors bedömning och betygssättning.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (SKOLFS 2012:98)

s. 27

För att kunna följa upp hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen är det viktigt att huvudmannen dels genomför egna undersökningar, dels samlar in underlag från enheterna.

Som ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen behöver huvudmannen följa upp måluppfyllelsen och likvärdigheten inom alla skolformer och verksamheter. Elevernas kunskapsresultat är viktiga att följa upp, framför allt om det finns tecken på att betygssättningen inte är likvärdig.

s. 33

För att huvudmannen ska kunna analysera resultaten och måluppfyllelsen på en övergripande nivå krävs återkommande dialog med förskolecheferna och rektorerna. En bra dialog innebär att vara beredd att värdera, ompröva och förändra verksamheten. Huvudmannen behöver känna till på vilket sätt enheternas förutsättningar påverkar resultaten och vilka åtgärder som krävs för att de nationella målen ska vara möjliga att uppfylla.

s. 34

Det är angeläget att huvudmannen identifierar utvecklingsområden och beslutar vilka utvecklingsinsatser som ska prioriteras.

Det är viktigt att det finns en balans mellan å ena sidan huvudmannens ansvar för att ta ett övergripande beslut om inriktningen på utvecklingsarbetet och å andra sidan de identifierade behoven av utvecklingsinsatser på den enskilda enheten. Om huvudmannen i för stor utsträckning beslutar på vilket sätt enheten ska genomföra utvecklingsinsatserna är risken stor att rektorer och förskolechefer bara blir förvaltare och inte motorer i utvecklingsarbetet.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Betyg och betygssättning (SKOLFS 2018:247)**s. 42 ff,**

Lärarna, rektorn och huvudmannen har ett delat ansvar för att följa upp betyg och betygssättning. Huvudmannen följer upp för att fördela resurser till skolenheten eller skolenheterna inom huvudmannens organisation. Det innebär att rektorns och huvudmannens uppföljning av betyg är ett led i det systematiska kvalitetsarbetet.

För att kunna göra ändamålsenliga analyser av resultaten behöver statistik för betyg i de olika ämnena tas fram, sammanställas och analyseras. Det behöver även finnas statistik för betygen på de nationella proven.

För vissa skolformer publicerar Skolverket betygs- och provbetygsstatistik på skolenhetsnivå. Sådan statistik ger huvudmannen förutsättningar att se hur betygen och betygen på de nationella proven på de egna jämförbara skolenheterna förhåller sig till varandra och till riket som helhet. Huvudmannen har ett övergripande ansvar för att säkerställa att rektorn har förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, så att det är möjligt att följa upp och analysera betygen inom och mellan ämnen och elevgrupper.

s. 45

Huvudmannen behöver analysera betygen ur olika perspektiv. Analysen ger möjlighet att identifiera eventuella omotiverade avvikelser mellan betyg och nationella provbetyg på skolenhetsnivå för att kunna säkerställa att provresultaten särskilt har beaktats vid betygssättningen. Det kan även handla om att analysera resultat på skolenhetsnivå, exempelvis utifrån socioekonomisk bakgrund eller kön. Om det kommer fram att det förekommer avvikelser i betygssättningen, är det viktigt att huvudmannen undersöker vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte.

Om det visar sig att det förekommer omotiverade avvikelser på skolenhetsnivå, är det viktigt att huvudmannen analyserar vad avvikelserna kan bero på. Utifrån det kan huvudmannen till exempel behöva se över resursfördelningen till skolenheterna. Det handlar om att garantera rektorernas förutsättningar att säkerställa undervisningens kvalitet, att lärare får kompetensutveckling och att betygen sätts i enlighet med författningarna. Huvudmannen ska även se till att lärare har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, där några reglerar betyg och betygssättning.